
Anne-Marie Hooyberghs
Roman
Anna's reis

Anne-Marie Hooyberghs

Anna's reis

Uitgeverij Zomer & Keuning

1

In een gehucht van het Vlaamse dorpje Tongerlo stond een witgekalkt lemen huis te zinderen in een brandende zomerzon. Een paar kippen scharrelden in het zand en een geit stond even verderop langs de graskant vastgebonden. Een peuter zat in zijn blootje, op een gehavend en vuil hemdje na, voor het huis en speelde met steentjes en takjes. Het armoedige huis stond eenzaam en verlaten tegen de rand van een beukenbos met slechts een karrenspoor, dat tussen bossen en velden in liep om de bewoners tot in het dorp te brengen. Buiten het gezang van een roodborstje en de roep van een koekoek in de verte was het er rustig en stil.

De stilte werd plots ruw onderbroken toen twee jongens zich door de struiken van het bos heen wurmden en het karrenspoor op renden.

'De postbode komt!' gilden ze in koor toen ze ten slotte langs de peuter renden en bezweet het huis binnenstormden.

Leine veegde verrast haar handen af aan haar schort en ging naar buiten, waar ze de postbode inderdaad naar hun huis toe zag komen. Het gebeurde heus niet elke dag dat de postbode aan huis kwam, alleen als hij een brief bij zich had, en dat was een zeldzaamheid. Het was in het jaar 1927, een tijd waarin de meeste mensen niet eens behoorlijk konden lezen, laat staan een brief schrijven! Ze probeerden hun kinderen wel zo veel mogelijk naar school te sturen in de hoop dat zij het verder zouden schoppen dan hun ouders, maar werken was nu eenmaal belangrijker dan geleerdheid, dat bracht tenminste brood op de plank. Dus zodra kinderen wat konden schrijven en rekenen was, op enkele uitzonderingen na, de school dan ook verleden tijd.

'Een brief voor Kasper Golien,' zei de jonge postbode gewichtig toen hij voor Leine stopte. 'Is hij thuis?'

'Mijn man is aan het werk bij boer Nelis, Kor.' Ze keek de postbode even verwijtend aan. Hij was immers geboren en getogen in haar dorp, waar iedereen alles van elkaar wist.

Kor had inderdaad gehoord dat Leines man bij boer Nelis werkte, maar hij had ook gehoord dat het maar voor enkele weken was, en daarom veronderstelde hij dat Kasper alweer thuis zat.

'Tja, dan zal ik de brief weer mee terug moeten nemen, Leine.'

Leine liet zich echter niet kennen en griste de brief uit zijn handen

voordat hij deze in de postzak kon steken.

'Geen sprake van!' zei ze streng. 'Stel je voor dat je vergeet terug te komen! Ik weet zeker dat het een brief van zijn zuster is, en ik zal hem wel voor hem bewaren tot hij thuiskomt.'

Kor keek haar berispend aan. 'Dat is tegen de wet, Leine! Brieven horen persoonlijk afgegeven te worden.'

'Zijn Kasper en ik dan niet getrouwd in goede en kwade dagen, in eer en geweten? Deze brief is bij mij net zo veilig als bij jou, Kor. Zodra mijn man thuiskomt, zal hij deze in handen krijgen, dat mag je aannemen.'

Kor zag in dat verder aandringen of dreigen geen zin zou hebben. Hij kende Leine immers en wist maar al te goed dat ze vastberaden en eisend kon zijn. Hij hoopte dat ze het geduld kon opbrengen om te wachten met de brief te openen tot Kasper thuis was. Dat was bij velen niet het geval, die waren meestal té nieuwsgierig zodat ze de brief al helemaal beduimeld hadden voordat de eigenaar hem in handen kreeg. Dus moest hij goed opletten bij wie hij zulke belangrijke briefwisseling achterliet. Maar met Leine had hij geen keus. Zij was een Golien, en een Golien kon je beter niet tegenspreken als je jezelf geen narigheid op de hals wilde halen. Hun slecht onderhouden huis en verwilderde erf spraken al boekdelen, alsook de kinderen die hij hier zag met hun groezelige gezichten en vodden om het lijf. Hij vroeg zich dan ook af hoe het mogelijk was dat hij juist hier een brief moest brengen? Bij dit stelletje ongeregeld die waarschijnlijk niet eens konden lezen! Ach, hij kon er beter zijn hoofd niet verder over breken.

'Goed, jij je zin. Maar o wee als ik later te horen krijg dat je mijn vertrouwen hebt beschaamd.'

'Je zult je niet hoeven te schamen, Kor. Op mijn woord van eer.'

'Dat mag ik hopen. Nou, dan ga ik maar. Nog een fijne dag verder.'

'Ik heb gehoord dat Margriet zwanger is?' wierp ze hem nog vlug achterna.

Kor had zijn fiets al gekeerd, maar draaide zijn hoofd glimlachend om.

'Zeker, Leine. Het is nog maar pril, maar we zijn in de wolken. Een eerste kind is toch wel bijzonder. Ik zie dat er bij jullie ook nog eentje op komst is?' Hij staarde even onbeschaamd naar haar bollende buik.

‘Dat is zo, Kor. Als het eerste kind eenmaal zijn weg heeft gebaand, volgen de anderen vlot. Dat zul je vlug genoeg merken.’

‘Dat is de wil van God. Kinderen zijn een zegen,’ glimlachte Kor, waarna hij de terugweg over het hobbelige karrenspoor inzette.

Leine staarde hem nog even na en keek daarna naar haar kinderen die zich bij de deur hadden verzameld om naar de postbode te kijken. Ze vroeg zich af hoe het kwam dat ze wisten wanneer er iets te beleven viel. Meestal waren de oudsten in geen velden of wegen te bekennen. Ze keek even met een taxerende blik naar Sam en Miel. Zij waren respectievelijk zeven en negen jaar en dus oud genoeg om wat werk te verzetten. Maar als ze de kans kregen, zorgden ze ervoor dat ze niet te zien waren, zodat ze ook niet aan het werk gezet konden worden.

Naast de jongens stonden haar meisjes: Bea van zes en Anna die binnen een maand vijf zou worden. Ze leken sterk op elkaar met hun blonde krullenbollen en hun bruine ogen. Soms vroegen mensen zich zelfs af of het een tweeling was. Haar jongste, Jozef, was dik twee jaar en zat in het zand van het erf, waar hij nog altijd in de richting van de nu verdwenen postbode staarde. En de volgende verwachtte ze binnen vier maanden! Ze zuchtte diep. Nee, voor haar waren kinderen niet langer een zegen. Ze waren eerder een last die ze gelaten droeg. Ze besefte maar al te goed dat ze nog jong was en dat ze er best mooi uitzag als ze de kans zou krijgen om zich wat te fatsoeneren. Nu had ze haar blonde haar deze ochtend vlug opgestoken zonder in de spiegel te kijken, zodat het beslist alle kanten uitstak. Haar figuur kon ze niet meer slank noemen met die bolle buik, en dan had ze het nog niet over die grauwe, donkere werkkleren die haar er ouder en afgeleefd deden uitzien, of over haar lichaam dat door de zwangerschappen en de borstvoedingen er niet meer zo gestroomlijnd uitzag. Maar als ze haar best deed, kon ze beslist nog aantrekkelijk genoemd worden. Helaas bleven de kinderen maar komen en had ze al lang geen zin meer om zich mooi te maken.

Ze keerde zich zuchtend om en ging naar binnen, waar ze de brief rechtop tegen de pendule op de schoorsteenmantel zette. Daar stak de witte enveloppe als een lichtgevend baken af in de schaars verlichte, rommelige woonkamer.

Toen Kasper Golien eindelijk thuiskwam en ze het eten achter de

rug hadden, volgden de kinderen elke beweging die hij maakte. Van de brief die hij van de schoorsteenmantel haalde, het voorzichtig openscheuren van de enveloppe, het openvouwen van de brief waarbij een bankbiljet naar beneden dwarrelde dat hij opnam, met verbazing bekeek en het daarna naast zich op de tafel legde, tot het bewegen van zijn bruine ogen die bij het licht van een olielamp inspannend van links naar rechts over de geschreven regels gingen.

'Het is een brief van mijn zuster,' zei hij terwijl hij even opkeek naar Leine.

Leine knikte. Dat wist ze toch! Als er al een brief kwam, was die altijd van zijn zuster. Wie zou hun anders een brief schrijven?

Hij keek weer naar het papier en begon hardop te lezen. De woorden kwamen maar moeizaam over zijn lippen, omdat hij in zijn leven niet veel gelegenheid kreeg om het lezen te onderhouden.

'Beste Kasper en Leine,' klonk zijn stem door de stilte van de avondlijke woonkamer. De kinderen, uitgezonderd Jozef die met zijn hoofd op de tafel in slaap was gevallen, keken met grote ogen naar hun vader en luisterden stil en bewonderend naar de voor hen gewichtig klinkende woorden.

'Hoe gaat het met jullie? Ik hoop dat alles goed gaat. Ed en ik wonen nog altijd in ons huisje in de vissershaven van Nieuwpoort en we komen goed rond dankzij Eds vissersschuit. Je vraagt je beslist af waarom ik deze brief schrijf. Het is niet gemakkelijk om dat te verwoorden, maar ik ga het proberen. Zoals jullie al wel weten, zijn we de leeftijd al voorbij om aan kinderen te beginnen, maar het feit dat we kinderloos gebleven zijn, blijft zwaar op ons drukken. De tijden zijn niet zo gunstig en de crisis slaat overal toe, zodat het voor sommigen moeilijk wordt om het hoofd boven water te houden. Je zou dus denken dat we dankbaar moeten zijn omdat we maar twee monden moeten voeden, maar toch kunnen we de wens naar een kind niet van ons afzetten. Ed en ik vroegen ons af of jullie willen overwegen om één van jullie kinderen door ons op te laten voeden. We zullen er alles aan doen om dat kind een goede opvoeding te geven, om het naar school te laten gaan, om te zorgen dat het al de liefde krijgt waarnaar het verlangt. Later zal het alles erven wat wij bezitten: ons huis, de inboedel, Eds vissersschuit en ons spaargeld.

Wij vragen jullie om er eens goed over na te denken. Voor jullie is

het een mond minder, en voor ons is een kind de hemel op aarde en iets waarvoor we willen leven om het een zo goed mogelijke toekomst te geven. Het zal er alleen maar wel bij varen. En jullie dus ook.

Ik heb bij deze brief wat geld gevoegd, zodat jullie met de trein naar hier kunnen komen. Ed en ik stellen voor dat jullie dan een paar dagen bij ons komen logeren, zodat de kinderen hier in de duinen en op het strand naar hartenlust kunnen spelen en wij de kans krijgen om over deze kwestie te praten.

Ik hoop vlug iets van jullie te vernemen.

Jullie genegen Evina en Ed.'

Kasper liet de brief zakken en het bleef een poosje muisstil.

'Zijn dat die mensen die hier zijn geweest toen Jozef was geboren?' doorbrak Miel plots de stilte terwijl hij zijn vader aankeek.

Leine antwoordde in Kaspers plaats. 'Ja, Miel, dat waren oom Ed en tante Evina. Omdat ze zo ver van ons vandaan wonen kunnen ze natuurlijk niet zomaar naar ons toe komen. Daarom schrijven ze soms een brief, en daarom hebben jullie hen nog maar één keer gezien.'

'Waar wonen ze dan?'

'In Nieuwpoort, vlak bij de zee.'

'En willen ze dat iemand van ons bij hen komt wonen? Ik al zeker niet! Ik ken die mensen niet eens.' Met zijn negen jaar was Miel al pienter genoeg om te begrijpen wat er in de brief stond.

'Daar hoef jij je geen zorgen om te maken, Miel,' bromde Kasper. 'Vort, gaan jullie maar naar buiten. Sam, jij zet de geit op stal en Miel jaagt de kippen in het hok zodat de vos er niet bij kan. Bea en Anna, jullie nemen Jozef mee naar boven, voor jullie is het bedtijd. Hup!'

Hij joeg de kinderen weg en keek daarna zijn vrouw besluiteloos aan.

Anna was met haar zus en de kleine Jozef naar boven gegaan. De slaapkamers van de kinderen lagen op de vliering die ze via een steile, smalle houten trap langs een luik in het plafond konden bereiken. Terwijl Bea Jozef in zijn bedje legde, ging Anna weer naar beneden om haar lappenpop te halen die ze was vergeten. Toen ze onder aan de trap in de bijkeuken stond, hoorde ze de stemmen van haar vader en moeder. Ze hoorde hen zacht praten, met een bepaalde intonatie in hun

stemmen, haast samenzwerend zoals zij dat weleens met Bea deed. Ze had haar ouders nog nooit zoveel tegen elkaar horen zeggen. Meestal waren het norse, afgemeten woorden of een knik als bevestiging.

Emoties waren Anna vreemd, een aanraking of een kus leken wel zondig en liefhebbende woorden waren van dezelfde categorie. De kinderen Golien kregen ook nooit een knuffel of een aai over hun bol, maar ze wisten niet beter en stonden er dus ook niet bij stil. Het verwonderde Anna dus des te meer dat haar ouders zo vertrouwelijk met elkaar spraken. Nieuwsgierig bleef ze even staan luistervinken.

'Ik weet het niet, Kasper. Ik weet niet wat het beste is,' hoorde ze haar moeder zeggen. 'Toen ze twee jaar geleden hier waren, heeft Evina het er ook al over gehad, al was het toen alleen maar aftasten. Ik had niet verwacht dat het hun menens was.'

'Ed en Evina willen een van onze kinderen een kans geven op een betere toekomst, Leine. Dat is heel nobel van hen. Als de crisis zo blijft aanslepen en we elke cent moeten omdraaien, dan kunnen wij onze kinderen niet eens een hoop op een toekomst geven. Bovendien schrijft Evina duidelijk dat hun erfenis dan van ons zal zijn. Stel je voor, Leine! Evina en Ed zijn al in de vijftig en hun erfenis zou hier erg welkom zijn: een huis, een boot en ze hebben zelfs spaargeld! Het is een kans die we met beide handen moeten aangrijpen.'

'Het is inderdaad een mooie kans. Maar wie, Kasper? De twee oudsten kunnen we wel vergeten. Je hebt gehoord hoe Miel reageerde. En de meisjes… die kan ik moeilijk missen. Ik zit al te wachten tot ze wat ouder zijn zodat ze me in het huishouden kunnen helpen. Dan schiet alleen Jozef nog over…'

'Je moet gewoon voor ogen houden dat hij het daar een stuk beter heeft dan hier, Leine, en bovendien zul je hem vlug genoeg van je af kunnen zetten als de volgende geboren is… Hé, dat brengt me op een idee! Waarom de nieuwe baby niet? Dat kind wéét niet beter en wij zijn het nog niet gewend.'

Anna nam de lappenpop van de kast en ging ermee naar boven. Zij wilde niet verder luisteren. Ze was nog te jong om alles in de juiste context te plaatsen, maar ze begreep wel dat het om iets heel belangrijks ging en dat het te maken had met de nieuwe baby, waar de postbode haar attent op gemaakt had en die in haar moeders buik groeide.

Dat haar ouders haar afstonden, was het beste wat haar kon overkomen. Maar dan moet ze terug

De tijd tussen de twee wereldoorlogen is voor veel mensen zwaar. Honger en armoede zijn aan de orde van de dag. In het Vlaamse dorpje Tongerlo ziet het gezin Golien de toekomst somber in. Met vijf kinderen en een zesde op komst hebben ouders Kasper en Leine niet veel oog voor de kinderen. Kaspers zus Evina en haar man Ed, die kinderloos zijn, willen graag een van de kinderen in huis opnemen. Anna Golien is vijf jaar oud als ze bij haar oom en tante komt. Ze leeft daar elf jaar in een liefdevolle omgeving, tot het noodlot toeslaat en de dan zestienjarige Anna terug moet naar haar familie.

Anne-Marie Hooyberghs schrijft familieromans die zich veelal afspelen in Vlaanderen, waar ze zelf ook woont. *Anna's reis* is een gevoelige roman waarin het geluk wordt gevonden op onverwachte wijze. Misschien zelfs tot twee keer toe.

ISBN 978 94 0191 213 6 NUR 344

9 789401 912136

www.romanserie.nl

Z&K